

ТВЕРДЖУЮ

Директор науково-педагогічної роботи та інформатизації
Володимир ШАРАН

22 березня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХІХ СТ.(РОМАНТИЗМ)

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта (Українська мова і література))
Освітні програми: Середня освіта (Українська мова і література, мова і література (англійська)), (Українська мова і література, мова і література (польська)), (Українська мова і література).
Статус дисципліни: обов'язкова
Факультет: української та іноземної філології
Кафедра: зарубіжної літератури та полоністики
Мова навчання: українська
Дані про вивчення дисципліни

Дані про ВАРІАНТИ навчання													
Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни		Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамени
			Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Денна	II	III	90/3	44	30	-	14	-	46	-	+	-	

Робоча програма складена на основі освітніх програм та навчального плану підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (240 кредитів ЄКТС)

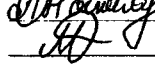
Розробник:

 Василь ЗВАРИЧ, канд. філол. наук, доцент

Погоджено гарантами освітніх програм:

 Ірина ДМИТРІВ, канд. філол. наук, доцент

 Наталя ЛАЗІРКО, канд. філол. наук, доцент

 Михайло ПАНОЧКО, канд. філол. наук, доцент

Схвалено на засіданні кафедри зарубіжної літератури та полоністики

Протокол № 2 від 28 лютого 2023 р.

Завідувач кафедри Галина САБАТ

Схвалено на засіданні науково-методичної ради факультету української та іноземної філології

Протокол № 2 від 24 лютого 2023 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету

Протокол № 3 від 22.03. 2023 р.

1. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури (XIX ст. Романтизм)» – отримання студентами системних знань про основні етапи і закономірності розвитку зарубіжної літератури першої половини XIX ст., а також про творчість найвідоміших зарубіжних письменників даного періоду.

Розвинути у здобувачів вищої освіти такі **компетентності**:

Загальні компетентності

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності

- Здатність до організації та проведення різних форм позакласної та позашкільної роботи.
- Здатність формувати освітню мотивацію учнів та організовувати пізнавальну діяльність з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей.
- Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання (з оперттям на історико-культурний контекст) про основні періоди розвитку української та зарубіжної літератур від давнини до XXI століття, її чільних представників, простежувати еволюцію напрямів, жанрів і стилів, розуміти специфіку художніх явищ.
- Здатність цілеспрямовано добирати, систематизувати, інтерпретувати й зіставляти мовні, літературні та фольклорні факти.
- Здатність здійснювати поліаспектний лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів з вільним володінням фаховою термінологією.

Програмні результати

- Доносити зрозуміло й недвозначно професійні знання, обґрунтування та висновки до фахівців і широкого загалу державною та іноземною мовами.
- Знати й розуміти мову як систему, специфіку художньої літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, в еволюційно-діалектичному аспекті, уміти застосовувати ці знання в педагогічній діяльності.
- Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в національному та світовому літературному процесі.
- Здійснювати поліаспектний лінгвістичний та літературознавчий аналізи текстів різних стилів і жанрів з вільним володінням фаховою термінологією.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури (XX ст. Романтизм)» є: «Вступ до літературознавства», «Філософія», «Історія зарубіжної літератури (Антична література)», «Історія зарубіжної літератури (Середні віки і Відродження)», «Європейське літературне бароко та класицизм», «Літературний процес епохи Просвітництва».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- особливості історико-літературного процесу в Європі та США у першій пол. XIX ст.;
- термінологічний корпус дисципліни;
- характерні жанрові та стильові ознаки художніх текстів першої пол. XIX ст.

вміти:

- визначати типологічні особливості літературних течій, художніх жанрів у конкретному художньому творі;
- розкривати сутність авторського задуму;
- виокремлювати основні змістові (тема, ідея, мотив, проблема, пафос, фабула) та формотворчі (сюжет, композиція) складники художнього твору;
- інтерпретувати образну систему літературного твору;
- аналізувати систему художньої мови твору на фонемному, лексичному і синтаксичному рівнях;
- висловлювати і обґрунтовувати власне розуміння/рецепцію прочитаних текстів;
- зіставляти літературні твори за різними художньо-поетикальними критеріями.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

A (90–100) – «зараховано» (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок): отримує здобувач, який виявив глибокі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмний матеріал, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах; вільно володіє термінологічним корпусом дисципліни; без труднощів аналізує та інтерпретує твори зарубіжної літератури першої пол. XIX ст. у єдності форми і змісту; розкриває сутність авторського задуму, визначає типологічні особливості літературних течій, художніх жанрів у конкретному художньому творі; виокремлює основні змістові та формотворчі складники художнього твору, інтерпретує образну систему літературного твору; аналізує систему художньої мови твору на фонемному, лексичному і синтаксичному рівнях; висловлює і переконливо обґрунтовує власне розуміння/рецепцію прочитаних текстів; аргументовано зіставляє літературні твори за різними художньо-поетикальними критеріями.

B (82–89) – «зараховано» (вище середнього рівня з кількома помилками): отримує здобувач, який виявив добрі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмний матеріал, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах, однак допускає декілька незначних помилок; вільно володіє термінологічним корпусом дисципліни; самостійно, проте не чітко, аналізує та інтерпретує твори зарубіжної літератури першої пол. XIX ст. у єдності форми і змісту; розкриває сутність авторського задуму, визначає типологічні особливості літературних течій, жанрів у конкретному художньому творі; виокремлює основні змістові та формотворчі складники художнього твору, інтерпретує образну систему літературного твору; аналізує систему художньої мови твору на фонемному, лексичному і синтаксичному рівнях; висловлює і переконливо обґрунтовує власне розуміння/рецепцію прочитаних текстів; аргументовано зіставляє літературні твори за різними художньо-поетикальними критеріями.

C (75–81) – «зараховано» (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок): отримує здобувач, який виявив загалом добрі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмний матеріал, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах; загалом володіє термінологічним корпусом дисципліни; здатний з певними труднощами аналізувати та інтерпретувати твори зарубіжної літератури першої пол. XIX ст. у єдності форми і змісту; дещо

спрощено розкриває сутність авторського задуму, визначає типологічні особливості літературних течій, жанрів у конкретному художньому творі, виокремлює основні змістові та формотворчі складники художнього твору, інтерпретує образну систему літературного твору, аналізує систему художньої мови твору на фонемному, лексичному і синтаксичному рівнях; висловлює і переконливо обґрунтовує власне розуміння/рецепцію прочитаних текстів; не завжди аргументовано зіставляє літературні твори за різними художньо-поетикальними критеріями.

D (67–74) – «зараховано» (*непогано, але зі значною кількістю недоліків*): отримує здобувач, який виявив недостатньо міцні знання навчального матеріалу, з труднощами відтворює програмний матеріал, не часто звертається до матеріалів, що містяться в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах; зміст питань розкрито ним частково й допущено суттєві помилки; володіє термінологічним корпусом дисципліни неповно; з допомогою викладача аналізує та інтерпретує твори зарубіжної літератури першої пол. XIX ст. у єдності форми і змісту; розкриває сутність авторського задуму, визначає типологічні особливості літературних течій, жанрів у конкретному художньому творі; виокремлює основні змістові та формотворчі складники художнього твору, інтерпретує образну систему літературного твору; аналізує систему художньої мови твору на фонемному, лексичному і синтаксичному рівнях; висловлює власне розуміння/рецепцію прочитаних, проте не завжди здатний його обґрунтувати; не достатньо аргументовано зіставляє літературні твори за різними художньо-поетикальними критеріями.

E (60–66) – «зараховано» (*виконання задовольняє мінімальні критерії*): отримує здобувач, який виявив слабкі знання навчального матеріалу, важко відтворює програмний матеріал, майже не спирається на матеріали, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; зміст питань розкрито ним частково й допущено низку суттєвих помилок; лише частково володіє термінологічним корпусом дисципліни; має слабкі навички аналізу та інтерпретації творів зарубіжної літератури першої пол. XIX ст. в єдності форми і змісту, зі значними труднощами визначає типологічні особливості літературних течій, жанрів у конкретному художньому творі, виокремлює основні змістові та формотворчі складники художнього твору, інтерпретує образну систему літературного твору, аналізує систему художньої мови твору на фонемному, лексичному і синтаксичному рівнях; не має власного розуміння прочитаних текстів або ж не може його сформулювати та пояснити, не аргументовано зіставляє літературні твори за різними художньо-поетикальними критеріями.

FX (35–59) – «не зараховано» (*з можливістю повторного складання*): виставляється здобувачеві вищої освіти, який виявив незнання значної частини навчального матеріалу, допускає грубі помилки у відповідях на запитання, не відтворює навчальний матеріал; не спирається на основні та додаткові рекомендовані джерела; зміст питань ним майже не розкрито; практично не здатен аналізувати та інтерпретувати твори зарубіжної літератури першої пол. XIX ст. в єдності форми і змісту, не визначає типологічні особливості літературних течій, художніх жанрів у конкретному художньому творі, виокремлює основні змістові та формотворчі складники художнього твору, поверхнево інтерпретує образну систему літературного твору, аналізує систему художньої мови твору на фонемному, лексичному і синтаксичному рівнях не вміє розкрити сутність авторського задуму, не має власного розуміння прочитаних текстів; не вміє зіставляти літературні твори за різними художньо-поетикальними критеріями.

F (0–34) – «не зараховано» (*з можливістю повторного складання*): виставляється здобувачеві, який майже не володіє програмним матеріалом та термінологічним корпусом дисципліни; не опрацював навіть основні рекомендовані джерела; майже не виявляє сформованих навичок аналізу та інтерпретації художнього твору у єдності форми і змісту; не прочитав більшості обов'язкових текстів та/або не має їх власного

розуміння; не вміє зіставляти літературні твори за різними художньо-поетикальними критеріями.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- відповіді на практичних заняттях;
- контрольна робота;
- співбесіда з лектором;
- творче завдання;
- залік.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ. Романтизм як епоха в світовій літературі: філософія, естетика, поетика.

Суспільно-політичні, культурні передумови виникнення романтизму в історії світової культури. Романтизм як напрям і стиль мистецтва, його філософсько-естетичні основи. Характерні особливості романтичної поетики (психологізм, емоційність, іронія, гротеск та ін.). Жанрово-тематичне багатство романтичної літератури. Течії у західноєвропейському романтизмі. Український романтизм у європейському контексті. Теорія західноєвропейського романтизму в літературознавчому дискурсі.

Романтизм в Німеччині

Вплив творчості Й. В. Гете й Ф. Шіллера на естетику та поетику німецького романтизму. Теорія німецького романтизму в працях А. і Ф. Шлегелів. Ф. Шлегель як головний теоретик єнської школи. Теорія жанру в працях письменника («Фрагменти»). «Люцинда» Ф. Шлегеля як проблемно-філософський роман, його автобіографізм.

Три етапи німецького романтизму (єнський, гейдельберзький та берлінський гуртки). Єнський гурток (А. і Ф. Шлегелі, Л. Тік, Новаліс, Ф. Шеллінг). Видання журналу «Атеней». Творчість **Новаліса** (Фрідріх фон Гарденберг). Релігійний і пантеїстичний світ циклів «Гімни до ночі», «Духовні пісні». «Генріх фон Офтердінген» як ранньоромантичний роман. Образ-символ «блакитної квітки».

Жанровий поліфонізм творчості **Людвіга Тіка**. «Білявий Екберт» як вірєць ранньоромантичної новели-казки. Романтична іронія у циклі комедій («Кіт у чоботях» та ін.). «Мандрівки Франца Штернбальда» Л. Тіка – перший романтичний роман про митця.

Творчість поетів гейдельберзького гуртка

Відродження національної самосвідомості у Німеччині у середині 1880 рр. Національний характер творчості поетів гейдельберзького гуртка. Творчість А. фон Арніма й К. Brentano. Захоплення фольклором (зб. народних пісень «Чарівний ріг хлопчика» А. фон Арніма і К. Brentano, «Дитячі й домашні казки» братів Я. і В. Грім).

Самобутність творчої практики **Ф. Гельдерліна**. Патріотизм поета («Гімн волі», «Греція»). Натурфілософські ідеї у пантеїстичній ліриці Гельдерліна. Образ Діотіми. Трагізм дисгармонії між античною досконалістю й дійсністю в романі «Гіперіон». Конфлікт романтичного героя з природою й суспільством у драмі «Смерть Емпедокла».

Світ підсвідомого у **творчості Г. фон Кляйста**. Основна тема творчості – доля сильної самотньої людини у ворожому світі. Самобутність кляйстівського психологізму – роздвоєність душі героя. Образ головної героїні трагедії «Пентесилея». Психологізм героїв. Проблема катарсису. Новелістика Кляйста.

Творчість Е. Т. А. Гофмана й Г. Гайне

Творчість **Гофмана** як вершина німецького романтизму. Своєрідність художнього світу Е. А. Гофмана (синкретизм мистецтв: живопис, музика, література, театр, двохсвіття, романтична іронія). Тема митця і мистецтва у прозі письменника. Музичні новели Гофмана. Трансформація жанру романтичної казки («Золотий горщик»). Образ

героя-«ентузіаста». Політична й соціальна сатира («Крихітка Цахес, на прізвисько Ціннобер», «Володар бліх»).

Періодизація творчості **Г. Гайне**. «Книга пісень» як втілення національно-фольклорного романтизму, її основні мотиви, образи. Національно-патріотичний пафос поеми «Німеччина. Зимово казка». Суб'єктивно-ліричний зміст збірки «Романсеро». Гайне й українська література.

Романтизм в Англії. Ранній період англійського романтизму

Період передромантизму в англійській літературі. Хронологічні рамки англійського романтизму. Християнсько-релігійний характер англійського романтизму. Тема Сходу в англійській романтичній літературі.

В. Блейк – перший великий англійський романтик, художник-графік. Містицизм, візіонерство Блейка. Біблійний пафос лірики поета. Ліричний цикл «Пісні Невинності» й «Пісні Досвіду». Символіка живої й неживої природи. Система контрастних образів. Міфотворчість В. Блейка, космізм його поем («Видіння дочок Альбіона», «Америка» та ін.).

Творчість поетів «озерної школи» (Вордсворт, Сауті, Колрідж)

«Ліричні балади» Вордсворта та Колріджа – теоретичний маніфест англійського романтизму. Естетичні погляди **В. Вордсворта**. Фольклорний та патріархальний зміст поезії Вордсворта. Пейзажна й натурфілософська лірика («Нарциси», «Тінтернське абатство»). Дитячі образи («Нас семеро», «Люсі Грей», «Недоумкуватий хлопчик»). Сонети Вордсворта. Поема «Прелюдія» як філософсько-поетична автобіографія.

Особливості творчого шляху **Семюела Тейлора Колріджа**. Фрагментарність мислення («Кристалель», «Кубла Хан»). Філософсько-релігійний дискурс «Поеми про Старого Мореплавця». Символіка поеми.

Творчість Джорджа Гордона Байрона

Своєрідність художнього мислення Дж. Г. Байрона. Байронічний герой і тема «світової скорботи» у творах поета (поема «Паломництво Чайльд Гарольда», «Прометей»). Суспільно-політичні мотиви у поезії письменника. Орієнталістика Байрона. Філософсько-релігійна проблематика поеми «Каїн». «Фаустівська» тема в «Манфреді». Жанрово-стильове новаторство Байрона: пародія, сатиричний епос, роман у віршах («Дон Жуан»). Трактатування образу Дон Жуана у зіставленні із класичним. Байрон й Україна. Риси романтичного героя у поемі «Мазепа».

Творчість П. Б. Шеллі, Дж. Кітса і В. Скотта

Ідеалістично-утопічні погляди **П. Б. Шеллі** на світ й людину (трактат «На захист поезії»). Особливості лірики Шеллі: філософська абстрагованість, сповідальність, метафоричність. Пантеїстичні мотиви в творчості поета. Мінорна інтонація в інтимній ліриці («Мінливість»). Проблема бунту проти тиранії в трагедії «Ченчі». Космогонізм й трансформація міфологічного образу в «Прометей звільненому».

«Книжність» поезії **Дж. Кітса**. Тематика, проблематика й художня образність творчості поета. Роль античних і ренесансних традицій. Символізм й міфопоетика поеми «Ендіміон». Жанрові домінанти поезії Кітса.

Вальтер Скот – творець історичного роману. Ранній період творчості – збирання фольклору, створення романтичних поем на його основі, оспівування Середньовіччя, елементи фантастики, місцевий колорит. Головна тема романів «Уеверлі», «Роб Рой», «Пуритани» та ін. – доля особистості в історичних катаклізмах. Романтична ідеалізація історії. Людина й історія в романах В. Скотта («Айвенго»).

Романтизм у Франції. Ранній період

Період передромантизму у французькій літературі. Суспільно-історичні передумови формування і становлення французького романтизму. Два напрямки в ранньому французькому романтизмі. Теорія романтизму в працях Ж. де Сталь, Б. Констан та В. Гюго. Трактат Ж. де Сталь «Про літературу, розглянуту в зв'язку із

суспільними відносинами». Обґрунтування романтизму як «сучасного» мистецтва. Книга «Про Німеччину»: ідея взаємодії національних культур.

Глибокий християнський зміст творчості **Ф. Р. Шатобріана**. Негативне сприйняття письменником революцій. Повісті «Атала» й «Рене» як ілюстрації теоретичних принципів.

Періодизація творчості **Альфреда де Вінї**. Біблійні сюжети й мотиви в творчому осмисленні поета. Авторська концепція історії в романі «Сен-Мар».

Творчість Віктора Гюго, Жорж Санд й Альфреда де Мюссе

Віктор Гюго як теоретик французького романтизму. Жанрове багатство творчості (проза, драми, лірика). Своєрідність романтизму В. Гюго і його поетичне новаторство. Тема Сходу в збірці «Східні мотиви». Гурток молодих романтиків «Сенакль». Передмова до драми «Кромвель» – естетичний маніфест французького романтизму. Основний конфлікт у драмах 1830-х рр. «Собор Паризької Богоматері» як історичний та романтичний твір. Поетика середньовіччя у романі. Образи, теми зб. «Осінні листи». Демократизм «Пісень сутінків». Творча криза 1840-х рр. Збірка поезій «Споглядання» (1856) як підсумок філософських роздумів митця. Образ романтичного героя у романах В. Гюго 60-рр. Творчість В. Гюго в Україні.

Творчість **Жорж Санд**. Ранні інтимно-психологічні романи Жорж Санд 1830-х рр. («Індіана», «Валентина»). Тема жіночої емансипації у романах письменниці. Соціальні та утопічні мотиви у творах Жорж Санд. Тема мистецтво й суспільство в романі «Консуело». Тематика соціально-утопічних романів 1840-х рр. («Мірошник з Анжібо», «Гріх на Антуана» й ін.) Ідилія селянського життя в «сільських повістях» кінця 1840-х рр. Місце й роль Жорж Санд у літературному процесі Європи XIX ст.

Альфред де Мюссе. Ранній період творчості письменника. Поетична збірка «Іспанські й італійські повісті», її характерні романтичні ознаки. Участь у діяльності гуртка «Сенакль». Комедія «Венеціанська ніч» (1830) як пародія на «Ернані» Гюго. Розкриття трагічного світовідчуження в творах 1830-х рр. Жанрова специфіка драматургії Мюссе. Збірка «Спектакль у кріслі» (1832). Переплетення комічного й трагічного в п'єсах «Примхи Маріанни», «Фантазію». Роман «Сповідь сина століття». Образ головного героя.

Романтизм у США, його особливості

Зародження американської національної літератури після революції й проголошення незалежності на межі XVIII–XIX ст. Особливості американського романтизму, його спорідненість/відмінність із західноєвропейським. Основні етапи романтизму в США. Посилення аболіціоністського руху. Творчість **Г. Бічер-Стоу** та її роман «Хатина дядька Тома». Філософія трансценденталізму в американському романтизмі (Р. У. Емерсон, Г. Торо) як філософія оптимізму. Людина й природа в творі Г. Торо «Уолден, або Життя у лісі».

В. Ірвінг – основоположник американського романтизму, творець романтичної новели. Фантастичне й реальне у творах письменника. Сатирична алегорія в комічній епопеї «Історія Нью-Йорка». Кінець 1810-х рр. – початок романтичного періоду творчості. Збірки новел «Книга ескізів», «Брейсбрідж-Холл», «Оповідання мандрівника». Поєднання серйозного з комічним, пародіювання «готичних» штампів («Наречений-примара», «Легенда про Сонну Лощину»). Арабо-мусульманська тематика збірки «Альгамбра».

Творчість Е. По, Г. Лонгфелло, Н. Готорна

Біографія **Едгара Аллана По**. Естетичні принципи письменника («Філософія творчості», «Поетичний принцип»). Інтелектуальний і раціоналістичний характер творчості. Ритміко-музичний первінь поезії Е. По. Мотив «смерті прекрасної жінки» як основний у його ліриці («Аннабель Лі», «Ворон»). Тема пошуку недосяжного ідеалу («Ельдорадо»). Містицизм як визначальна ознака романтичних новел Е. По.

Романтичні вірші **Г. Лонгфелло**, антиневільницька тема в них. Художнє осмислення індіанського фольклору в поемі «Пісня про Гайявату». Поетизація життя, праці, мистецтва у творі.

Творчість **Н. Готорна**. Історична тематика ранніх новел 1830-х рр. (зб. «Двічі розказані історії»). Проблематика «пуританських» новел. Тема гріха і спокути («Молодий Браун», «Чорна вуаль священника»). Психологізм новел 1840-х рр. (зб. «Легенди старої садиби»). Захоплення Готорна трансценденталізмом і полеміка з ним («Родимка»). Основні мотиви роману «Червона літера».

Творчість Г. Мелвілла й Дж. Ф. Купера

Г. Мелвілл – представник філософської течії в американському романтизмі. Ранні автобіографічні морські й пригодницькі романи: «Тайпи», «Ому», «Редберн», «Білий бушлат». Трансценденталізм у творчості письменника. Християнсько-філософський зміст роману «Мобі Дік, або Білий кит». Трагізм світовідчуття Мелвілла у малій прозі.

Д. Ф. Купер – родоначальник американського роману в багатьох жанрових різновидах: історичного («Шпигун»), морського («Лоцман»), утопічного («Кратер»), сатиричного («Монікіни»), соціально-побутового («Додому», «Будинку»). Основні теми творчості: війна за незалежність, море й фронтір. Пенталогія про Шкіряну Панчоку. Образ головного героя. Конфлікт між цивілізацією й природним станом людини в природі.

Романтизм у східноєвропейських країнах. Романтизм у Польщі

Своєрідність естетики та поетики польського романтизму. Тема національно-визвольної боротьби у творах польських романтиків.

А. Міцкевич – видатний польський поет. Основні періоди його творчості. Образність й мотиви збірки «Кримські сонети». Патріотичний пафос поеми «Конрад Валенрод». Роман у віршах «Пан Тадеуш» – енциклопедія історії та культури польського народу. А. Міцкевич й Україна.

Творчість **Ю. Словацького** й поетів «української школи» у польській літературі XIX ст. Провідні теми, мотиви творчості поета. Образ України у творах Ю. Словацького. Драма «Мазепа» в контексті західноєвропейської літературної мазепіани.

Українська школа польського романтизму: творчість А. Мальчевського, Ю. Б. Залеського, С. Гоцинського. Поетизація України, її історії та культури у творах польських письменників.

Орієнтовна тематика практичних занять

- Своєрідність художнього світу прози Е. А. Гофмана («Кавалер Глюк», «Малюк Цахес», «Дон Жуан»).
- Поема Дж. Байрона «Паломництво Чайльда Гарольда» в контексті західноєвропейського романтизму.
- Історичний та національний колорит у романі Вальтера Скотта «Айвенго».
- Роман Віктора Гюго «Собор Паризької Богоматері».
- Образ Натті Бампо в епопеї Ф. Купера про Шкіряну Панчоку (за романом «Слідопит» або іншим романом).
- Ідейно-тематичний аналіз оповідання Е. По «Золотий жук».
- Поема «Пан Тадеуш» Адама Міцкевича.

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента з дисципліни містить: опрацювання теоретичного матеріалу; виконання завдань згідно з переліком компетенцій, що формуються у межах кожної теми навчальної програми; підготовку до самостійної роботи, читання художніх текстів із списку творів для обов'язкового прочитання; підготовку до семестрового заліку.

На самостійне опрацювання винесено такі питання:

1. Підготуйте доповідь на тему «Риси реалізму у поемі “Німеччина. Зимова казка” Г. Гайне.
2. Проаналізуйте особливості основних літературних течій, які характеризують літературний процес першої половини XIX ст.
3. «Байронічний» герой у творах західноєвропейських романтиків.
4. Філософські й культурологічні концепти романтичної естетики: байронізм, аболіціонізм, історизм, фемінізм.
5. Розкрийте філософські й естетичні засади трансценденталізму як літературного явища.
6. Романтичні ідеї та мотиви у драматургії і прозі Генріха фон Клейста.
7. Проаналізуйте проблему «людина й історія» у французькій прозі першої пол. XIX ст.
8. Міфологізм поезії В. Блейка.
9. Феміністичний дискурс Жорж Санд.
10. Лірика та філософія Р. В. Емерсона.
11. Романтика фронтиру в романах Ф. Купера.
12. Філософські мотиви у творчості Н. Готорна.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Контроль знань студентів здійснюється під час відповідей (доповнень, дискусій) на практичних заняттях, написання контрольної роботи, співбесіди з лектором, виконання творчого завдання. Форма підсумкового контролю – залік.

Упродовж семестру студент може отримати максимально 100 балів: робота на практичних заняттях – 40 балів; контрольна робота – 25 балів; співбесіда з лектором – 20 балів, творче завдання – 15 балів

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Відповіді на практичних заняттях	Контрольна робота	Співбесіда з лектором	Творче завдання	Залік
40	25	20	15	100

Студент може набрати максимальну кількість балів (40 б.) на 7 практичних заняттях, відповівши тричі. Максимальну кількість балів за одну відповідь можна отримати, даючи повні, розгорнуті відповіді на питання плану практичного заняття або ж за конструктивні й оригінальні доповнення та участь у дискусії.

Контрольна робота (25 б.) проводиться в кінці семестру й містить завдання репродуктивного і творчого характеру.

Співбесіда з лектором (20 б.) проводиться в кінці семестру на основі заздалегідь запропонованого переліку питань і за наперед оголошеним розкладом.

Критеріями оцінювання творчого завдання є якість проведеного дослідження зокрема вміння студента стисло визначати ключові позиції проблемного питання, здатність презентувати його аудиторії. Бали за творче завдання (15 б.) студент отримує, якщо воно є оригінальною самостійною працею, у якій відбито творчий пошук студента, його вміння нестандартно мислити, працювати з науковими та методичними джерелами. Бали розподіляються так: повнота розкриття теми (5 б.), креативність (5 б.), грамотність (5 б.). Форми виконання творчого завдання: інтермедіальний альбом, творча стилізація, літературно-побутовий колаж (на вибір студента).

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Мультимедійне обладнання, програми Microsoft Office 2010, Платформа ZOOM, презентації PowerPoint, Google Classroom.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Рекомендована література

а) основна

1. Анастасьєв М. Етюди про американську літературу // Вікно в світ. 1999. № 4. С. 6–110.
2. Бовсунівська Т. Український романтизм: Теогонічна систематизація. Монографія. Тернопіль: «Крок», 2019. 213 с
3. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ століття: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Глухівський держ. педагогічний ун-т ім. С. М. Сергєєва-Ценського. К.: Центр учбової літератури, 2009. 400 с.
4. Зварич В. З., Розлуцький І. М. Історія зарубіжної літератури ХІХ ст. Романтизм. Дрогобич: Посвіт, 2014. 72 с.
5. Мислителі німецького романтизму: [зб. текстів] /упор. Л. Рудницький, О. Фешовець. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2003. 256 с.
6. Наливайко Д. С., Шахова К. О. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму: Підручник. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2001. 416 с.
7. Пригодій С. М., Горенко О. П. Американський романтизм. Полікритика: навч. посібник / СК.: Либідь, 2006. 440 с.
Шалагінов Б. Романтичний словник: до історії понять і термінів раннього німецького романтизму. Київ [ВПЦ НАУКМА], 2010. 136 с.
8. Шалагінов Б. Класики і романтики: штудії з історії німецької літератури ХVІІІ–ХІХ століть. Київ: Києво-Могила. акад., 2013. 439 с.
9. Шалагінов Б. Романтики і модерністи. Нариси з історії німецької літератури та естетики ХІХ–ХХ століть. – Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2020. 224 с.
10. Чижевський Д. Порівняльна історія слов'янських літератур. Київ.: ВЦ «Академія», 2009. 288 с.

б) додаткова

1. Адам Міцкевич і Україна [Текст]: Матеріали міжнародної конференції, присвяченої 200-річчю від дня народження видатного польського поета / Відп. за випуск В. Скотний. – Дрогобич: Вимір, 1998. 159 с.
2. Арендаренко І. По дорозі й назустріч (англійська та українська романтичні поезії: порівняльна типологія і поетика). К.: ПЦ Фоліант, 2004. 216 с.
3. Білецький О. Жорж Санд // Всесвіт. 1984. № 11. С. 150–160.
4. Вервес Г. Д. Адам Міцкевич в українській літературі. К.: ДВХЛ, 1955. 279 с.
5. Вервес Г. Д. Адам Міцкевич. Життя і творчість. К.: Дніпро, 1979. 140 с.
6. Гайне Генріх. Вибрані твори: в 4-ох т. К.: Дніпро, 1972–1974.
7. Герасимчук Л. Часові наперекір // Байрон Дж. Лірика. К.: Дніпро, 1982. С. 6–24.
8. Грабович Г. Іван Франко і Адам Міцкевич // Іван Франко і світова культура. Матеріали міжнародного симпозіуму. К., 1990. Кн. 1. С. 135–145.
9. Голомб Л. Відгуки Г. Гайне в творчості українських поетів-ліриків кінця ХІХ – поч. ХХ ст. // Голомб Л. Із спостережень над українською поезією ХІХ–ХХ століть. Збірник статей. Ужгород, 2005. С. 65–73.
10. Гречанюк С. Вічні книги. К.: Дніпро, 1991. 320 с.
11. Байрон Джордж Гордон. Твори. К.: Дух і Літера, 2004. 376 с.
12. Ірвінг В. Віп Ван Рікль // Книга пригод. К.: Веселка, 1989. С. 45–110.
13. Карабутенко І. Дивний талант Е. По // Всесвіт. 1984. № 2. С. 113–116.
14. Коптілов В. Гейне в українських перекладах // Г. Гейне. Вибрані твори: в 4-ох томах. К.: Дніпро, 1972. Т. 4. С. 365–380.
15. Матвіїшин В. Г. Українсько-французькі літературні зв'язки ХІХ – початку ХХ ст.: Монографія. Львів: Вища школа. Вид-во при Львів. ун-ті, 1989. 168 с.
16. Матузова Н. М. Генріх Гейне: життя і творчість. К.: Дніпро, 1984. 175 с.

17. Наливайко Д. Віктор Гюго. Життя і творчість. К.: Дніпро, 1976. 148 с.
18. Нахлік Є. Доля–Los–Судьба: Шевченко і польські та російські романтики. Львів, 2003. 568 с.
19. Павличко С. Байрон. Нарис життя і творчості. К.: Дніпро, 1989. 110 с.
20. Павличко С. Поезія Персі Біші Шеллі // Шеллі П. Б. Поезії. К.: Дніпро, 1987. С. 5–30.
21. Попадинець О. Вальтер Скотт в українських перекладах та критиці // Літературознавчі обрії. Праці молодих учених. 2010. Вип. 16. С. 215–220.
22. Попадинець О. О. Історичний роман Вальтера Скотта та Михайла Старицького: рецепція, типологія: автореферат... канд. філолог. наук. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка, 2009. 20 с.
23. Попович М. Романтизм як стиль та ідеологія // Філософська думка. 2004. № 6. С. 3–30.
24. Рихло О. Недосяжність таємничого Ельдорадо: чотири спроби наближення до Едгара Аллана По // Вікно в світ. 1999. № 4. С. 111–120.
25. Реїзов Б. Вальтер Скотт на Україні // Всесвіт. № 12. 1971. С. 34–40.
26. Рильський М. Про поезію Адама Міцкевича. К.: Держлітвидав України, 1955. 116 с.
27. Франко І. Поет зради // <https://www.i-franko.name/uk/HistLit/1897/DichterVerrathes.html>
28. Франко І. Адам Міцкевич в українській літературі // І. Франко. Зібрання творів: у 50-ти т. / І. Франко. К.: Наукова думка, 1976–1986. Т. 26. 1980. С. 384–392.
29. Франко І. Лорд Байрон // І. Франко. Зібрання творів: у 50-ти т. / І. Франко. К.: Наукова думка, 1976–1986. Т. 29. 1981. С. 283–293.
30. Франко І. Соті роковини вродження Віктора Гюго // І. Франко. Зібрання творів: у 50-ти т. К.: Наукова думка, 1976–1986. Т. 33. 1984. С. 224–229.
31. Шалагінов Б. Романтичні пригоди «Кота в чоботях»: Людвіг Тік, Шарль Перро, Якоб та Вільгельм Грімми / Переклади укр. та рос. мовами, прим. і наук. стаття. Київ: [НаУКМА], 2014. 175 с.
32. Шамрай А. П. Ернст Теодор Гофман. К.: Дніпро, 1969. 301 с.
33. Щербина С. «Мобі Дік» Г. Мелвілла: взаємодія притчового і міфологічного // Вікно в світ. 1999. № 4. С. 121–128.
34. Ярема Я. В. І. Франко і творчість Генріха Гайне // Радянське літературознавство. 1960. № 1. С. 23–32.

в) періодичні видання

1. Всесвіт: фаховий журнал світової літератури. К.: Видавничий дім «Всесвіт»: <https://vsesvit-journal.com>
2. Зарубіжна література в школах України: науково-методичний журнал. К.: Антросвіт: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/zlvsh/index
3. Зарубіжна література: науково-методична газета. К.: Шкільний світ: <http://literatura@1veresnya.com.ua>
4. Слово і Час: науково-теоретичний журнал. К.: Національна академія наук України, Інститут літератури імені Тараса Шевченка, Національна спілка письменників України: <https://www.slovoichas.in.ua>

г) інформаційні ресурси:

1. Бібліотека світової літератури. Зарубіжна література українською мовою: <https://www.ukrlib.com.ua/world>
2. Вільна онлайн-бібліотека україномовної літератури «Чтиво»: <https://chtyvo.org.ua>
3. Classic Literature Library (Бібліотека класичної літератури): <https://classic-literature.co.uk>
4. Open Library («Відкрита бібліотека »): <https://openlibrary.org>